

lányokkal. Szép és új dalokat énekeltek a szabadságról — és néhányat a régiékből, melyeket mi is énekelünk valamikor. Pár percig keresztették erdei utunkat és ezek nagyon szép, nagyon biztató percek voltak.

Egyébként jámboran, ártalmatlanná téve járok az emberek között. Középeurópai „köziró” vagyok 1937-ben, tehát a légynek sem tudok ártani, vagy használni. Gyakran sétálok magánosan a körúton, kissé görnyedten, hátratett kézzel, lassan, majdnem ünnepélyesen. Ilyenkor úgy érzem magam, mintha nyugdíjban volnék — a közvélemény nyugalmazott lelkiismeretfurdalása. Egyelőre kevés reményem van, hogy újra hivatalba léphessek. Minthogy ezt sokan tudják, ezúton is közlöm, hogy mindaz, ami ma zajlik, jóváhagyásom és beleegyezésem nélkül történik és érte semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalhatok.”

A CUKORGYÁR, A RÉPATERMELŐ ÉS A FÖLDMŪVES

Egy bánáti szegényparaszt írását közöljük, amiben a vojvodinai földművesek helyzetét rajzolja meg egyszerű, meggyőző képekben.

A petrovgrádi cukorgyár egy métermázsa cukorrépaért 22 dinár 15 parát fizet a termelőnek. Mennyi jut ebből a földmunkásnak, aki a répát megműveli?

A cukorrépa a termelők a termés egy negyed részéért adják ki a munkásnak. A földmunkás tehát 1 métermázsa cukorrépaért 5 dinár és 53 parát kap, míg 16 dinár 62 para a földtulajdonosé. De mennyi munka van egy hold cukorrépaival? A paraszt kétszer mélyen felszántja a földet, tavasszal a répát elveti, össze a termést beszállítja kocssal a legközelebbi vasút- vagy hajóállomásra. Ezzel befejezte munkáját.

Más a dolga a szegény földmunkásnak. A munka legnagyobb, a haszon legkisebb része az övé. A cukorgyár a répát métermázsanként fizeti, tekintet nélkül arra, hogy 100 métermázsa cukorrépa egy holdon vagy félen termett. Azonban a földmunkásnak vagy szegényparasztnak ugyanannyi munkájába kerül egy hold répa megművelése akár 150, akár csak 50 métermázsa cukorrépa terem azon. Csak a szállítás körül van kevesebb munka. A földmunkás legalább háromszor kapálja a répát, ha az idő esős, akkor négyszer is. Egyszer kell egyelni és egyszer lefejni. Egy hold répával egy személynek 40—45 napi munkája van, ha naponta 14 órát dolgozik. Nagyon ritka esetben, ha a nyár nagyon esős, 200 sőt 300 métermázsa répa is teremhet, de ez minden tíz évben egyszer történik meg. 150 métermázsa cukorrépa átlagtermést véve alapul, a mezőgazdasági munkás 45 nap alatt 829 dinárt keres.

Roszbabb termés esetén a földmunkás alig keresi meg a száraz kenyérre valót. Ilyen nyomorúságos keresetből kell családjával együtt tengődnie. Ha azután figyelembe vesszük, hogy ez a kereset csak nyáron van, akkor tisztában lehetünk azzal, hogy a földmunkás-család egész éven át éheznek.

Mig a nyári munka tart, a mezőgazdasági munkás kint a földön nem ehet száraz kenyérnél, hagymánál egyebet. Esténként ehetnek csak valami főtt ételt, de el lehet képzelni, hogy milyen étel az, ha egy négy-öt tagú család fél kilogramm zsírt fogyaszt el hetenként. Csak aki valaha csinálta, tudja elképzelni, hogy milyen nehéz például az egyelés. Egész nap görnyed, mászik az ember a földön, fáj a háta, dereka, feje szédül ettől a nehéz munkától. És még friss vizet sem ihat, csak azt, amit a nap a korszóban átmelegített.

Ebből a szenvedésből kivesszi részét a répatermelő szegényparasztság is. A szegényparaszt a cukorrépatermés felét kapja ugyan a gazdag parasztól, de ezért neki kell minden munkát elvégeznie.

De kik húznak akkor hasznot a répatermelésből? A cukorgyár 1 métermázsa répából 13—16 kilogramm cukrot termel. Ha a nyár száraz, akkor sokkal több kerül ki egy métermázsból, mert ebben az esetben kevesebb a víz és több a cukortartalom a répában. Tehát a száraz időjárás a gyárosnak nagyobb hasznot, a munkásnak pedig kevesebb keresetet biztosít. Egy kilogramm cukor előállításának költsége 2'50 dinár, az állami fogyasztási adó 8'50 dinár, a cukor piaci ára 14 dinár. Tehát ha a cukorgyár 14 kilogramm cukrot kap egy métermázsa répából és azt 14 dinárjával adja el, összesen 196 dinárt kap érte. Ebből az állam fogyasztási adó címén 119 dinárt kap. A termelési költség (ebbe bele van számítva: a répa ára, a gyári munkások bére, szén, épület, társadalmi átlagprofit stb.) 35 dinár. Tehát a fogyasztási adó és a termelési költség 1 métermázsa répa után 149 dinár. A cukorgyár így minden mázsa répa után még külön 47 dinárt keres.

A fentiekből kitűnik, hogy a részesedésben első helyen áll az állam, azután a gyár, majd pedig a gazdag paraszt. A földmunkás és a kisparaszt csak szenved, izzad, dolgozik és munkájáért még annyit sem kap, hogy félig-meddig ember módjára éljen. Így azután nem csoda, ha a szegényparasztság tökéletesen el van adósodva és a földmunkás úgyszólván éhhalálra van ítélve.

A cukorgyarak kartellben vannak, ők határozzák meg a répa és a cukor árát. Ha a répáért métermázsanként 22'15 dinár helyett 30—40 dinárt fizetnének, még akkor is nagy hasznot húznának. És ha a gyárosok szervezeten lépnek fel a répatermelőkkel és cukorfogyasztókkal szemben, úgy a szegényparasztság és földmunkásság is szervezeten védekezhet. Rajtunk más nem segít, segíjünk mi magunkon.

Á. M.